

הדהודים
חדשות המכון
הישראלי לאנליזה
קבוצתית

RESONANCE
NEWS FROM THE ISRAEL
INSTITUTE FOR GROUP
ANALYSIS

הדהודים # 2 RESONANCE

מטריקס - חדשות, הגיגים ומאמרים ללא ציטטות

המכון הישראלי לאנליזה קבוצתית

עורכים

חיים וינברג	סוזי שושני	תמר להמן עיני	רובי פרידמן
			

מזכירה- הדר בר יוסף

כתוב למזכירה vaad@iiga.org.il

עמוד	תוכן עניינים
3-4	A מבוא – דבר המערכת
6	B הודעות : א. יום מכון 'מתקרבים אל השוליים הקשים' ב. יום עיון הבא 4.5.12
7-9	C לימודים - תוכנית הכשרה: נפתחת ההרשמה ללימודים באוקטובר 2012.
9-11	D חוויתי
12-14	E פינת המתמחים – עורכים אורי לויך ויעל דורון
15	F ראיתי
16-17	G מהקליניקה
18-22	H ספרים חדשים
22-29	I INTERNATIONAL / NATIONAL אירועים בארץ ובחו"ל
30	J אנשים מוכרים – מה זו קבוצה עבורי ?
31-33	K MATRIX

A. מבוא – דבר המערכת

חברים יקרים,

הדהודים #2 יוצא לאוויר. שוב היה כיף לא רגיל ליצור, לערוך את החומר שזרם אלינו בנדיבות. הכל אישי, אוטנטי, מעט פוזה, ומקרב. יש לנו גם פינות חדשות וכמה עורכים קבועים שלקחו לעצמם לערוך כמה פינות: אריק מוס, אורי לוי ויעל דרון. יש הרבה... 33 עמ' של חומר "שלנו", מרתק, נותן מקום לכל אחד ומסמן "אותנו". אנא גלגלו למטה וקריאה מהנה. אני מבקש להודות לחברי במערכת ובמיוחד להדר, מזכירתנו על ההשקעה.

התכנים מגוונים ומעניינים: מלבד כל הפינות שנמנה, יש לנו פינות חדשות: אנשי ציבור יענו על השאלה: "מה זה קבוצה עבורי?" הראשון הוא יו"ר הכנסת לשעבר **אברום בורג** (מה זו קבוצה עבורי?). **ותמר עיני להמן** יזמה פינה שקראנו לה "מטריקס", היא תכלול מהתנ"ך, ובעתיד כל מה שקשור לשורשים ולמצע שבו גדלו חברי המכון. בהדהודים זה היא משתפת אותנו בניחוח מיוחד של פרשת השבוע.

סוזי שושני - מציגה בפנינו את המיוחדות המאפיינת את הלימודים בתוכנית ההכשרה של המכון. (פינת הלימודים)

כמו כן כדאי לקרוא דברים אישיים ביותר של **הרנן פאבלוקס** המפצים מעט על העדרו מימי מכון ועיון אחרונים. גם לי הוא חסר, בוועד המנהל... (פינת חוויתי)

בתיה רוזנטל תורמת לעוצמה הרגשית בהדהודים 2 ומשתפת אותנו בחוותיה את הערירי והגלמוד בקבוצה טיפולית בתחילת דרכה (קראו בחוויתי)

אנקה דיטרוי מהדהדת ומחברת בין זיכרונותיה על וונציה הנפלאה, הכנס הגרופאנליטי הראשון שלה לפני יותר מעשור להדהודים שלנו/למכון שלנו. (תקראו בראיתי)

לילי ויסברגר מתמחה באנליזה קבוצתית משתפת אותנו ברגשות עזים ובשאלות ראשוניות וכנות בנוגע לשייכות (פינת המתמחים).

אורי לוי וליאת אריאל פרצו את הקירות ושולחים קרן לייזר לכתה שמעבר לקיר (קראו בפינת המתמחים)

בני ריפא ואריק מוס משתפים אותנו בחוותם בעת כתיבת מאמרם המשותף יחד עם מישאל חירורג, על ההבדלים בין הקבוצה הגדולה והקבוצה הקטנה (ספרים ומאמרים).

גליה נתיב מכניסה אותנו לתוך עולמה ולתוך חדר היצירה שלה בעת כתיבת עבודת הסיום באנליזה קבוצתית שבעקבותיה נכתב המאמר שהתפרסם עכשיו. קראו, זה מרתק! (ספרים ומאמרים).

הרצל יוגב פותח את הקליניקה לפנינו, מביא ממפגש קבוצתי ומסביר את השקפתו האינטר סובייקטיבית כפי שמתבטאת בטיפול הקבוצתי האנליטי. (מהקליניקה)

שרה קלעי, רובי פרידמן וסוזי שושני מתארים במקצת את התוכן והאווירה של יום העיון האחרון של המכון בנושא של דמוקרטיה ושקיפות בחברה, בפסיכואנליזה ובאנליזה קבוצתית. (כנסים בארץ ובחו"ל)

נוגעת ללב גם רשימתה של **סמדר אשוח** על הכנס בקרקוב, שבה היא מתארת את ביקורה באושוויץ ומציגה הרצאה בנושא: הקבוצה האנליטית כמקום לשחזור וטיפול ב"טראומת אחים". (כנסים בארץ ובחו"ל).

חיים וינברג מציג ומתאר בפנינו את כנס האגודה האמריקאית לטיפול קבוצתי בניו יורק ומשתף אותנו בחוויותיו מהכנס (כנסים בארץ ובעולם).

ברכה הדר כותבת על כנס חיפה במלון הר הכרמל של העמותה להנחיה וטיפול קבוצתי שבו חלק מחברי המכון משתתפים. אישית אני עוקב אחרי הכנס בסקרנות רבה כי אני קשור אליו אישית: יצרתי אותו לפני כ 10 שנים ואני שמח שהוא מתרחש מעצמו. אני מסכים שהוא אחד האירועים החשובים בעבודה הקבוצתית בארץ. (כנסים בארץ ובעולם).

בקיצור – הכל קשור אלינו, למכון.

ואחרון אחרון חביב, חברים אתם מוזמנים להגיב לכל כתבה שמדברת אליכם, להוסיף את הרגשותיכם, חוויותיכם, מחשבותיכם, בואו נשתף, בואו נהיה בקשר !!! מחכים לכם,

שנה אזרחית טובה ונעימה, בריאות ושלום לכולנו למשפחתנו, חברינו, שכנינו ובהצלחה רבה לכל אחד מכם!

רובי וחברי המערכת: סוזי, תמר, חיים.

	חברי הועד המנהל	
	דר' רובי פרידמן : יו"ר המכון robif@netvision.net.il	
	דר' אבי ברמן : יו"ר ועדת הוראה a_berman@012.net.il	
	מר יהושע לביא : יו"ר ועדה אקדמית laviej@netvision.net.il	
	גב' מרית יפה מילשטיין : יו"ר ועדת כספים ותפעול marimils@gmail.com	
	דר' פנינה רפפורט : יו"ר ועדה מדעית ps_rapp@netvision.net.il	

B. הודעות

חברי המכון והמתמחים מוזמנים ליום המכון :

יום מכון – 'מתקרבים לשוליים הקשים' 20.1.12

סדר יום:

10:30-11:45 התכנסות בתיאטרון 'קרוב' ויציאה לסיור בסביבת התחנה המרכזית*.

12:00-11:45 הפסקה להתרעננות.

12:00 הצגה 'הנבחרים' *

13:00-13:15 שיחה עם ניקו ניתאי.

14:00-13:15 כיבוד בקפה תיאטרון.

15:00-14:00 קבוצות קטנות.

16:00-15:15 סיכום במליאה

* ההצגה הנבחרים מבוססת על זוג צעירים אנגלים (איאן בריידי ומיירה הינדלי) אשר פשעו לפי הבנתם את תורת הגזע העליון, אותה אימצו ישירות מכתביו ונאומיו של היטלר. במקביל דרך תמונות משעשעות לכאורה של חיי יומיום המתארות דיכוי תמים ושכיח ולרוב מוכר, על יחיד מבודד בידי שניים המאוחדים בתוקפנותם, מתגלים ניצנים של ניאו-פאשיזם המתעורר לתחייה בכל מקום בעולם מגרמניה ועד למקומותינו.

יום העיון הבא של המכון יתקיים ב 4.5.12

שימרו את התאריך !!!

נשמח שהקהילה המקצועית תשתתף עמנו ביום עיון נוסף שבו נוכל לדון ולחקור נושאים חשובים המעניינים אותנו.

פרטים בקרוב.

מספר מילים על תוכנית ההכשרה של המכון

סוזי שושני - מרכזת התוכנית אנליטיקאית קבוצתית

המכון שלנו פותח את ההרשמה למחזור נוסף של התמחות באנליזה קבוצתית על מנת לקבל תואר אנליטיקאי קבוצתי בהתאם לדרישות אגטין – והכרה בין לאומית במומחיות זו.

הרשו לי לספר לכם על התוכנית ועל החוויה הלימודית:

הנרשמים לתוכנית ההתמחות שלנו הם אנשי מקצוע מתחום בריאות הנפש, כולם עם ניסיון טיפולי עשיר, מבוגרים (מעל גיל 40), רובם עברו ביה"ס לפסיכותרפיה ו/או עבדו מספר שנים במסגרת בריאות הנפש. חלקם באים עם ניסיון בטיפול קבוצתי מסוגים שונים.

מה שאפיון עד כה את המתמחים הייתה סקרנות רבה, רצון לחזור לספסל הלימודים, לרכוש ידע נוסף ומעשיר בתחום הטיפול בכלל והטיפול הקבוצתי האנליטי בפרט, ללמוד תוך חוויה והדרכה, להעשיר את עולמם האישי והמקצועי ולשאוף להתפתחות וגדילה.

למה טיפול קבוצתי בכלל?

אנו מאמינים שהקבוצה והיחיד הם שני צדדים של אותו מטבע מן דמות ורקע באותה תמונה. ניסיון לראותם כשלמות נפרדת מביאה לדיכוטומיה מלאכותית. לא ניתן לתפוס, להכיר ולהעריך את היחיד במלואו מחוץ למסגרת הקבוצתית. הוא קיים ויש לו זהות משל עצמו בתוך ועל רקע המסגרת הקבוצתית

למה טיפול קבוצתי אנליטי ?

ההתמחות באנליזה קבוצתית בכלל ובמכונו בפרט, אינה דומה ללימודים במכללות או באוניברסיטאות. ההתמחות היא הרבה מעבר לזה. זו דרך חיים, זה לימוד והפנמת תפיסה אוניברסאלית דמוקרטית רחבה, המאפשרת לחבר בין הבנת היחיד להבנת הקבוצה והחברה כולה. תהליכים לא מודעים של היחיד והקבוצה נחקרים ומועבדים והמתמחים נמצאים בתהליך מתמיד של צמיחה, בנית זהות, הרחבת מודעות, שיפור תקשורת בין אישית, מיצוי יכולות אישיות ומימוש עצמי מרבי.

במשפט אחד התוכנית וקבוצת הלמידה מהווה משאב לריפוי, גדילה ושינוי.

כפי שפוקס טען :

"Group analysis is far superior as a form of psychotherapy and the best method to study the theory of psychotherapy."... " Group Analysis is a form of psychotherapy,

"(analysis of the individual) by the group of the group, including its conductor".

למה ללמוד במכון הישראלי לאנליזה קבוצתית?

הפונים להתמחות במכוננו הם לרוב אנשים עצמאים, חלקם עובדים בקליניקות פרטיות וחלקם עובדים במשולב במקומות צבורים ובקליניקה פרטית. לכולם כמו לכולנו כמיהה עמוקה לבניית קבוצות שייכות. התשוקה לשייכות היא אוניברסאלית אם כי יש לה דפוסי השתרשות שונים בכל תרבות ובודאי יש לה מאפיינים מיוחדים בתרבותנו שאותם אנו מחפשים לגלות במהלך חיינו.

יתרה מזה, ההיסטוריה מוכיחה שההתחברות למשפחות, לקבוצות, לשבט, לעמים, הביאה להתפתחות, להתקדמות ולשגשוג האנושות. למעשה ההשתייכות לקבוצה היא מאז ומעולם הכרח קיומי עבור כל פרט, הכרח לשמירת ביטחוננו וקיומו, ההכרח לשימור הגזע האנושי ומניעת הכחדתו. הצורך להשתייך הוא גורם חשוב ב- WELLBEING שלנו.

המתמחים הפונים למכון שלנו, מהווים מיד קבוצת השתייכות לכל פרט ופרט ובנוסף לוקחים חלק ומשתייכים בכל הפעילויות של המכון: ימי מכון, קבוצות קטנות וקבוצה גדולה, סדנאות, ימי עיון וכנסים שהמכון מפעיל, סיורים וצפייה במופעים תרבותיים. המתמחים מתפתחים בתוך המכון תוך אינטראקציה עם כל דורותיו. בסוף לימודיהם הם מתקבלים כחברי מכון (במידה ורצונם בכך), ממשיכים להשתייך ולהתפתח, תורמים לגיבוש וליצירת פני המכון בעתיד. כל אחד חשוב במטריצה המכונית הזו. בנוסף, בעתיד ישנה אפשרות להיפך למורים, מנחים ומדריכים של הדורות הבאים בתוכניות ההכשרה.

כמו שאמרנו אנליזה הקבוצתית במכון שלנו זו דרך חיים ולא לימוד בלבד, זו דרך של גדילה,

התפתחות והגשמת העצמי.

במילותיו של פוקס אבי האנליזה הקבוצתית:

"The first and foremost aspect with which group psychotherapists are usually concerned and according to which they form their concepts is that of belonging, of participation. Being a respected and effective member of the group, being accepted, being able to share, to participate, to belong to the community is a basic constructive experience in human life. No health is conceivable without this. This happens throughout life, but the need for psychotherapy arises when this participation and sharing are disturbed."

אסיים בציטוט משש נפשות מחפשות מחבר מאת לואיג' פירנדלו שהשפיע רבות על פוקס ועל השקפתו:

" לכולנו יש בתוכנו עולם שלם ולכל אחד העולם המיוחד לו ! איך נוכל להבין זה את זה אם למילים

שאני משתמש בהן אני מעניק את המשמעות ואת הערך כפי שאני מבין אותן. ובו בזמן, אדוני, מי שמקשיב להן מניח שיש להן המשמעות והערך כפי שהוא מבין אותן...

יש מקום, משמעות ויעוד לטיפול הקבוצתי האנליטי, לתוכנית ההכשרה לקראת תואר אנליטיקאי קבוצתי במכון שלנו – מכון ישראלי לאנליזה קבוצתית.

בואו ללמוד, תמליצו לחבריכם ותרשמו למכון עובד ומתפתח.

פרטים על תוכנית ההכשרה ב: <http://www.iiga.org.il/apage/25541.php>

שאלות וביורורים

סוזי שושני - מרכזת התוכנית 0544247064

אבי ברמן – יו"ר ועדת הוראה 0523951495

D חווייתי

ערירי גלמוד וקאונטרטרנספרנס

LONELY LONESOME AND COUNTER TRANSFERENCE

בתיה רוזנטל - בוגרת מכון ישראלי לאנליזה קבוצתית

ברצוני לשתף אתכם בחוויה שעברתי כשהתחלתי להנחות את הקבוצה הטיפולית בקורס הדיפלומה. הייתה זאת קבוצה של 7 משתתפים שנערכה בשעות הערב במרפאה לבריאות הנפש ע"ש פרופסור בריל. כולם ביטאו תחושות חזקות של בדידות. חלקם היו רווקים או גרושים וכולם חוו הרבה אבדנים. הפגישה השנייה של הקבוצה החלה עם סיפור של אחת המשתתפות על הכלבה שלה שנדרסה והיא חשה עד היום תחושה של אבל וריקנות. המשתתפים המשיכו לתאר אובדניים של הורים ואחים. מאור, רווק החי בדירת אימו, מספר על חוסר יכולתו לישון, שהחמיר מאז מות אמו והוא מאשים את עצמו שצריך היה לנהוג אחרת בזמן מחלתה, אך הייתה שביבת רופאים והוא לא האמין שהיא איננה. הוא עדין לא פינה את חפציה של אמו מהדירה וממשיך לישון במיטתה. חושב על זה שהוא לבד וחושש לומר את המילה - ערירי. אני מגיבה ואומרת: "אכן מילה קשה שמדירה שינה מעיניך." נאווה מוסיפה ומספרת שרצתה לזרוק את עצמה לקבר אימה כשמתה, בחרה שלא, אך אומרת בהמשך שהיא חשה שחיה מחוץ לחברה האנושית. בסיום הפגישה נאווה מציגת שהייתה פגישה קשה ואני מאשרת זאת. אני חשה עמוסה שהייתי מיכל של חוויות קשות של לבד

אובדן ובדידות. וחושבת על ציטוט של פרויד שבדידות יכולה להפוך לתהום של מוות.
הפגישה הייתה קשה עבורי. חיפשתי לא להיות לבד והתקשרתי לחברי קבוצת ההדרכה. אני שומעת בדרך שירים וזו תכנית של החיפושיות התנגן לי השיר "all the lonely people where do they all belong" אבל זה מביא אותי לחוויה נוספת שעברתי. המילה ערירי נשארה אצלי מהדהדת עם המון עוצמה ובאותה תקופה הייתי בסיור בבית הקברות שנחנך ב-1902 ברחוב טרומפלדור בתל אביב. הסתובבתי סביב המצבות של המפורסמים אך מיד ראיתי מספר קברים עליהם כתוב פ"נ גלמוד. הלכתי התבוננתי ונתפסתי לאי שקט. זה התחבר לי לערירי מהמפגש של הקבוצה. רציתי להבין את התופעה פניתי לאחד האנשים שהסתובבו בבית הקברות ושאלתי אותו לפרש הדבר. מסתבר שהוא חוקר את ההיסטוריה של בית הקברות והוא אמר לי שמדובר באנשים שהגיעו לבד מאירופה אחרי מלחמת העולם השנייה נפטרו בלי שאיש ידע את שמם, מתי נולדו ומי הם. מסתבר שהבדידות והלבד של הקבוצה תפסה אותי כ"כ חזק עד לתחושה של גלמוד זנוח לא ידוע ללא שם. וזה הוסיף והתגלגל לחוויה אישית שלי. אני קרויה ע"ש סבתי מצד אימי. נולדתי כשנה אחרי סיום מלחמת העולם השנייה. כשגדלתי הבנתי שסבתי נפטרה ברוסיה מרעב ומקום קבורתה לא ידוע. אימי נהגה לומר לי: את תבואי לבקר את הקבר שלי. הבנתי שמות אימה הטראומתי וחוסר יכולתה לפקוד את קברה, להיפרד, השאיר משהו מאד קשה בנפשה. ואני נושאת את הזיכרון הקשה ובלי משים מבקרת בבתי קברות, ואולי הדיבור בקבוצה על הבדידות הערירות מעביר תחושה של השתייכות וזהות. רינה לזר מתארת שרגש אינו עולה לבד, זו הבניה במשותף, לא מודעת המכוונת אל ועם הזולת. ההדהוד הרגשי של הזולת את עולמך אינו רק צורך בהכרה במה שנחווה בבירור, אלא גם הצורך בניסוחה של החוויה בביסוסה. האחר נמצא שם עבורי גם כדי לשאת את רגשותי, אך גם כמי שדרכו אני מודע לעצמי "אולי דרך ההקשבה הבדידות לא תיהפך לתהום של מוות", וחברי הקבוצה שואלים אחד את השני מתי זה תיגמר תחושת הערירות, להיות מבחוץ לא מוכר. ולאט, לאט בעבודה המשותפת בקבוצה מאור יכול להיפרד מחפציה של אמו, לישון מחוץ למיטתה, לפגוש קרובי משפחה ואולי להיות פחות ערירי. נאווה נעשית חלק מהקבוצה, כתהליך לקראת היותה חלק מהחברה האנושית. אני פוקדת בבית הקברות את הקבר של הגלמוד ונותנת לו איזו הכרות. אותה הכרות שאמי לא יכלה לתת לאימה.

אסיים עם שיר של יצחק אורבר

המצעד צועד קדימה

גוש אדם צועד בעוז

רק חלומי שלי נגוז

למטרה כאיש אחד

אך אני נחנק לבד

אלמד לצעוד עם כל הגדוד

לצעוד

ביחד להיות לחוד.....

"משתתפת חדשה בקבוצה"

הרנן פאבלוקס – בוגר מכון ישראלי לאנליזה קבוצתית

בחרתי לנצל את ההזדמנות שניתנה לי כאן לשתף אתכם בחוויה קבוצתית, מאוד אישית.

הקבוצה שאני מתייחס אליה בנויה מנשים רבות ואני הגבר היחיד בה. אני לא הצעיר בקבוצה, אך כמעט הכי מבוגר בה. זו קבוצה שאני בה חוליה בשרשרת, אך תורם בעצמי חוליות נוספות ואיכותיות.

הרצון שלי לספר על הקשר שלי עם עלמה, היא החוליה הקטנה האחרונה, אשר הצטרפה אלינו לפני שנה ו שלושה חודשים.

עלמה היא קטנה מאוד לגילה, קטנה כל כך שיש כאלה שחושבים שהיא בדיוק חצי מגילה האמיתי.

היא עוד לא הולכת, אבל כבר נעמדת ואוהבת לצעוד למרחקים ארוכים כאשר היא יושבת על תלת האופן שלה.

בשבועות האחרונים עלמה חווה שינויים רבים, שינויים שמתרבות בפיה הקטן, מילים שמתחילות להישמע ברורות יותר ויותר. היא מביעה צלילים לתיאור חפצים שונים, בררררם זו מכונית, אבל לפני כשבוע גם קוראים לזה אוטו, באי זה גרביים, מאי זה מים, נשיפות הה זה זה כלב וחתול זה גטו. כי עלמה לומדת ממני ספרדית ואני פפה ואימא היא גם ממה.

עלמה היא גם נשמה בספרדית וגם אישה יפה בעברית. לסיום אני ממליץ להאזין ביוטיוב לשיר ששר הזמר הברזילאי Caetano Veloso בשם Ay Amor תרגום השורות הראשונות:

אהובה, אני יודע שאת רוצה לקחת ממני את הציפייה. / אהובה, אני יודע שאת יכולה לקחת גם את הנשמה שלי. / אך, איי אהובה, אם את לוקחת את הנשמה שלי, / קחי ממני/ גם את הכאב/ תיקחי בך את כל האכזבה שלי/ וגם את שיר היגון שלי.

E פינת המתמחים

עורכים אורי לוין ויעל דורון

דואט מחשבות קצר על "הקבוצה השנייה", הקבוצה שלי"

אורי לוין וליאת אריאל - מתמחים באנליזה קבוצתית

בחדר הסמוך פועלת 'הקבוצה השנייה' - מחזור ב (שנה ב) ומחזור ג (שנה ד), מתקיימות במקביל זו לצד זו. כמעט ולא נפגשנו 'רשמית' במהלך שנות הלימודים - רק בפתיחת שנת הלימודים הקודמת והאחרונה. נפגשנו מדי פעם במעלית או במסדרון, מעט בימי מכון או ימי עיון, ובכל זאת ואולי בשל כך, אולי יש טעם לברר האם נוכחותנו המקבילה מאירה באיזה אופן אחת את השנייה? האם הקיר החוצץ בינינו מאפשר קיום עצמאי נפרד והאם הוא הכרחי או חיוני באיזה אופן? האם אנו משלימים מבלי משים זו את זו? האם כוחות מנוגדים פועלים עלינו? מה נאבד ומה נקבל מהמפגש הצפוי לקראת קורס ראשון (ואחרון) יחד בסמסטר הבא?

זיכרון (אורי): דינאמיקה קבוצתית, סמסטר א' שנה א' בתוכנית להנחיית קבוצות באוניברסיטת תל אביב. אותי מנחות נורית גורן וחגית צאן. הקבוצה השנייה, שמתקיימת מעבר לקיר דק שמפריד בין החדרים מונחית על ידי תמי אלעד וחיים וינברג. אצלנו בקבוצה - דיכאון, קושי, כעס, מצוקה. מעבר לקיר נשמעים קולות צחוק ללא הרף. עולים וגואים כגלים, מתנפצים אל החוף, נרגעים ושוב באים ועולים, ומותירים בחברי הקבוצה שלנו קנאה ומרירות. "כמה טוב להם שם, להם...הם...הם...שם...שם...שם...שם. וכמה רע לנו...פה...פה...". כך, סמסטר שלם. ובסוף הסמסטר - דיבור. ואנחנו אומרים "אצלנו היה טוב, אבל קשה...קשה... ואצלכם - קליל כזה, צחוקים מתגלגלים. מה זה שהיה לכם כל כך טוב ביחד. ו"הם" מתבוננים בנו, משתאים, ואומרים: "אצלנו היה כיף? אנחנו צחקנו כל הסמסטר? אצלכם היה כיף! אתם צחקתם כל סמסטר, וגרמתם לנו לקנא בכם כמה טוב ושמח אצלכם".

(חנוך לוין בטח היה כותב משהו כזה: "אצלנו? אירופה. ואצלכם מה? אמריקה!!!!)

ועכשיו? כמו אז, כמעט כמו ביקומים מקבילים. כל כך קרובים, כל כך רחוקים. כאילו התקבלה החלטה מכרעת שלא. לא להיות במגע, לא להתערבב, לא להתקרב. שמא ידבק הטוב ברע והרע בטוב? מלאני קליין (ופרויד לפנייה) קראה לזה פיצול. ואנחנו? איך אנחנו קוראים לזה? ולמה?

חלום ילדות חוזר (ליאת): אני הולכת ברחוב צידי בשעת ערב, מסתכלת בחלונות הבתים המוארים מבפנים. באחת הדירות אני מציעה ורואה משפחה מתכנסת ויושבת לשולחן. כעבור רגע, אני יושבת איתם כאחת מחברי המשפחה, משתלבת כאילו הייתי בת בית. אך פתאום הוילון מוסת ואני שוב בחוץ... מי לא חשב או דמיין פעם איך היו נראים חייו לו היה שייך למשפחה אחרת. אני זוכרת את עצמי כילדה מוטרדת מאד מהמחשבה האם הייתי נשאת אני - אני זו השואלת את השאלה - לו צמחתי בבית גידול אחר? הספר 'אורה הכפולה' של אריך קסטנר, בו מסופר על שתי ילדות תאומות (לי ואורה) שהופרדו בשל גירושי ההורים וגדלו בנפרד, זו עם אביה וזו עם אמה, מציג ורסיה נוספת לרעיון הדלתות המסתובבות - הפנטזיה להיות בשני המקומות, בשני היקומים: בעבר ובעתיד שונים בעת

ובאותו זמן- ולבחור ולהיות בקבוצה/ במשפחה/ בחיים אחרים, אך בטווח הנגיעה שלנו... בשבועות האחרונים, מאז תחילת השנה ומאז שחולקה קבוצת הלימוד שלנו (שנה ב) לשת קבוצות הדרכה, אני שואלת את עצמי, מה יש בה, ב"קבוצה השנייה" שיש לה עוצמה רבה כל כך?? ואולי כעת אני מבינה מדוע נזכרתי בשתי האחיות התאומות שהופרדו ונפרדו- ובסוף מצאו אחת את השנייה וחברו יחד, אך הפסידו חלקים מילדותן המשותפת.

אני מסתכלת על השנה 'הבוגרת' שנראתה לי מרוחקת וכועסת, 'שומרת סוד'- כמו אחים גדולים שאינם משתפים... הרי כדי להיכנס למשפחה צריכים תחילה הורים ואחר כך אחים... ומה חלקם של האחים הצעירים? ש'מסתדרים לבד' או מוותרים על אחיהם הבוגרים? אני תוהה האם במקרה זה 'הקבוצה שליד' היא אופציה נוספת של עצמנו? אופציה מנוסה יותר? גרסה מורדת? האם מפגש יאפשר יציאה, הרחבה.. האם נוכל להיות 'כל יום יותר קרובים' (בהשאלה מספרו של ארווין יאלום)?

בשבועות האחרונים אני מתגנב לפעמים לחדר האחר, "האסור". מציץ - ולא נפגע. פתאום האפשרות לדבר עם ה"צעירים" לא נראית כל כך בלתי אפשרית, ואף מעניינת ומאתגרת. הם אפילו נחמדים! ויש להם סנדוויצ'ים שנראים שווים, ובכלל, לא חבל לפספס את האחים הצעירים? (שוב פעם זה קורה לי? שנים של טיפול וכלום לא עזר???) וכך- כשעולה הרעיון לכתוב ביחד, הראש אומר "עזוב" והלב אומר "קדימה" (ואולי הראש הוא זה שאומר קדימה והלב מורה לעזוב?). כך או כך אני נשאר, אנחנו מדברים!!! Houston: We have contact! !!! ואני תוהה, אם תהיה זו תחילתה של ידידות מופלאה, אישית? קבוצתית? אם אשכיל- נשכיל, רגע לפני קו הגמר שלנו, להעז ולהכיר את האנשים בחדר האחר, גם אם לא סיימנו להכיר את עצמנו?

משפחה- קבוצה?

לילי ויסברגר – מתמחה באנליזה קבוצתית

לילי, מתמחה שנה שנייה בתוכנית ההכשרה של המכון באנליזה קבוצתית, משתפת אותנו בתהיות שלה לגבי מה היא משפחה. הקבוצה האנליטית יכולה ומנסה להתמודד עם תחושות אלה, לעבד אותם, למלא במידה מסוימת את החללים ולתת מענה למחסור הפנימי שכל אחד מאתנו מרגיש/הרגיש בשלב מסוים בחיים. תקראו ותשתתפו אתנו:

"מה זה משפחה בשבילי-

מי שרוצה אותי ולא צריך אותי

ומי שצריך ולא רוצה? הוא לא המשפחה שלי...

אמא שלי רצתה אותי ובזקנתה הייתה גם צריכה אותי.

אבא שלי לא רצה ממש ולא היה צריך ממש.

אחותי בעיקר רוצה אותי.

אחי לפעמים שמתאים לו הוא ממש רוצה אותי אז הוא פחות משפחה מאחותי.

אחי הגדול ממש ממש אבל ממש לא רוצה אותי ולא צריך אותי.

סבתא שלי, רצתה אותי מאוד והייתה צריכה אותי בשביל לכבות את האור בלילות החורף.

אני תמיד רוצה אותי.

ותמיד אני חולמת, שמישהו ממש ממש ירצה אותי, ויתן לי כל מה שחסר לי וכל מה שאני

צריכה, אבל זה קרה רק פעם אחת בחיים, שהייתי ילדה שדוד שלום לקח אותי על כתפיו

לחנות צעצועים פילאית במרכז גבעתיים ואמר לי תבחרי כל מה שאת רוצה.
והילדים שלי לא תמיד רוצים אותי היום, צריכים אותי פחות ופחות, אז מה הם לא משפחה?
הם יקומו משפחה משלהם כבר...
אנבל הנכדה שלי רוצה אותי כל הזמן! היא משפחה של ממש אולי המשפחה היחידה
האמיתית שיש לי.. היא בוכה ועצובה בלילה שלפני שאני או היא צריכות להיפרד, ממש ממש
עצובה עצב עמוק.
שאנחנו מתחברות ומשתטות הוא אומרת לי סבתא לך יש המון בשר ואל תאמיני אם
אומרים לך שאת שמנה.. היא ממש ממש רוצה אותי איך שאני בדיוק .
היא אומרת לי לא להוציא את השיניים התותבות שלי על יד אנשים, כי עלולים לחשוב עוד
שאני זקנה והיא יודעת שאני ממש צעירה.
שחכתי את נינה הכלבה של נעמה ביתי, ולא במקרה.. היא מאוד צריכה אותי אני בדרך כלל
לא רוצה אותה.
פיטר לא רצה ממש וגם לא היה צריך.. הוא ממש לא מהמשפחה שלי.
ודוב כל כך רצה אבל היה צריך יותר מאשר רצה, אז אי אפשר היה להרגיש כבר שהוא רוצה
וגם הוא שכח אולי שפעם מאוד רצה..
והחברות שלי הן מאוד רוצות אותי תמיד.. חלק צריכות אותי קצת ואני רוב הזמן רוצה
ולפעמים מאוד צריכה.. הן המשפחה הכי גדולה שיש לי בעצם חברות וברות ועוד חברות
ובסוף היום מי מחבק אותי? אני, כי אני רוצה.."

אי / כתבה תמר עיני להמן

וְלֹא יִהְיֶה עוֹד

חֶלֶב בְּשָׂדֵי

דָּגֵי זָהָב בְּבִטְוֵי

וְלֹא שְׂאֵגוֹתֵי

עַם בְּצִבּוּץ הָרֵאשׁ.

וְכַמָּה אֶתְנַעֲנַע לְכָל זֶה.

אֲבָל בְּנֵי נַסִּיךְ

יָפֵה

קוֹרֵא לִי

אִי

'הדהוד מתמיד'אנקה דיטרוי – חברה עמיתה במכון ישראלי לאנליזה קבוצתית

הדהודים מניע בי חוויה מהותית למקום ולזמן במטריקס שלי – שנוכחת (עד) היום, כשאני כותבת ל"דהודים" – בהזמנתו של רובי.

בתחילת 1999, המליץ לי בני ריפא, חדור אמונה והתלהבות מתוך הכרותו עם GAS – לנסוע לסדנת החורף שהתקיימה בוונציה (אולי בפעם הראשונה מחוץ ללונדון) על נושא MONEY.

הפרויקט הזה – לנסוע לסדנא התנסותית, בארגון שאני לא מכירה, לבד, בוונציה – נראה לי אז בערך כמו 'לעזוב' את כדור הארץ בדרך לכוכב חדש, לא מוכר.

שיתפתי את בני בהתלבטויותיי. בני הפציר בי בניגון המיוחד שלו לנסוע; "זה ימצא חן בעיניך, האנשים שם, והנושא. וזה בוונציה".

הסקרנות והתשוקה להכיר את הלא מוכר הזה, גברו – בעזרת בני – שכאמור שמורות לו זכויות יוצרים על החיבור שראה, בין מה שאני עושה לאנליזה הקבוצתית.

הסדנא התקיימה במנזר באי סן ג'ורג'ו בדיוק מול הפיאצה סן מרקו.

המפגש היה התאהבות מטלטלת ממבט ראשון עם אנשים, מקום ובזמן שאפשרו לי לחוות הדהוד מהותי מאד: מצאתי את עצמי בבית מקצועי וגיליתי שאני מדברת שפה גרופאנליטית.

ונציה היא עיר שאפשר לאהוב או לשנוא. להתמסר לה או לברוח ממנה.

הדהוד בתוכי של הסדנא – על כסף וטאבואים למיניהם – בעיר הזאת של מעבר, של חיפוש, של תרגום ושל חליפין – הוא ובתנועה מתמדת מאז.

זהו המקום שממנו אני מקשיבה ל"דהודים", העיתון האינטרנטי החדש של המכון בן 10+.

יום העיון האחרון על דמוקרטיה ושקיפות פתח חשיבה שלקחה אותי שוב למשמעות ראשוניות החברתי (ביחס לדמוקרטי) ולטרנספרסונלי (ביחס לשקיפות).

נראה לי חשוב שאפשר יהיה להעמיק בהם, סביב התיאוריה והפרקטיקה וההתפכחות שיכולה לקרות כשנמצאים ומסתכלים דרך מגוון של עדשות וקולות – על הלא מודע שבפער ביניהן.

"היכולת להיות עם"**ד"ר הרצל יוגב - אנליטיקאי קבוצתי**

הקבוצה האנליטית היא מיקרוקוסמוס לחברה הישראלית. בישראל, כמדינת מהגרים, כל המרחב האנליטי הופך גם למרחב בין תרבותי. לא אחת, הקונפליקטים העולים בתוך הקבוצה הם ביטוי לשסעים של קונפליקטים של החברה שבה אנו חיים. החיפוש אחר דרך לחיות עם האחר, במצב של קונפליקט הביאה אותי לכתוב את המאמר "היכולת להיות עם". מאמר זה התקבל כעת לפרסום בעיתון Group Analysis. ברצוני לשתף אתכם, ברגע שהיה מרגש עבורי מתוך מפגש אנליטי, המייצג את העבודה של "היכולת להיות עם האחר". תיאור המפגש המתואר מטה מדגים את הקונפליקט בין הבחירה להיות בקשר לאדם אחר כאובייקט משמעותי, לבין הרצון להיות בקשר כסובייקט משמעותי לסובייקט אחר.

לקיים ולשמר מערכת יחסים מסוג יחסים "בין אובייקטים" היא מערכת יחסים המערבת פחות קונפליקטים, אך גם מספקת פחות. בכדי ליצור מערכת יחסים עם האחר, שהיא בעלת מבנה של יחסים "בין סובייקטים" נדרשת מהפרט "היכולת להיות עם". הדוגמה המוצגת כאן לקוחה ממפגש קבוצתי אנליטי. זוהי קבוצה פתוחה שעובדת ביחד זה, כשבע שנים. נכון ליום כתיבת הדוגמה ישנם בקבוצה 6 משתתפים.

בטי- ממוצא צפון אמריקאי, היא אימא לשלושה ילדים בעוד שבעלה הוא ממוצא צפון אפריקאי. מתחילת נישואיהם, ההבדלים התרבותיים ביניהם היוו נקודת מחלוקת, במיוחד לאור טענות הבעל, שהיחסים במשפחה של בטי הם קרים בהשוואה ליחסי המשפחה החמים במשפחתו. בטי עזבה את ביתה ועברה לישראל בגיל צעיר. היא קיבלה עליה באופן מוחלט את סגנונו של בעלה, הסכימה עימו וחייה בהתאם למנהגי משפחתו, תוך הדחקה מוחלטת של כל סממן של אורך החיים בתרבותה. עם זאת, היא לא התכחשה באופן מוחלט לרקע ממנו באה, כיוון שהיא גידלה את ילדה בשפת אמה, לימדה אותם אנגלית וקראה להם סיפורים באנגלית.

אנני - היא רווקה ממוצא אירופאי. היא אמנית. הוריה, שניהם אנשי מדע. היא גדלה בשכונה מעורבת, בה ילדים ממוצא צפון אפריקאי, הציקו לה, לעיתים קרובות, על סגנון לבושה ועל התעניינותה באומנות.

טרישה - גם היא רווקה עם שורשים אירופאים. טרישה ואחיה הרגישו, כלא שייכים בילדותם בשכונה בה גדלו, שמרבית הילדים היו יוצאי תימן.

ג'ון - בא ממדינה מזרח אירופאית. הוא מתכחש לתרבות ממנה בה, אך הוא גם מתקשה להתחבר לתרבות הישראלית.

ברנדה - נשואה ונמצאת בהריונה הראשון. היא נעדרת ממפגש זה בשל בדיקה רפואית שעליה לעבור.

את התיאור המפורט של המפגש הטיפולי ניתן לקרוא במאמר.

<http://www.iiga.org.il/index.php?act=page&id=110541&str=הרצל20%יוגב>

מתוך סכום המפגש

המטפל: כסובייקט, המקבל הדהוד מהקבוצה אני חש את משמעות הקבוצה עבורי.
כאובייקט, לדוגמא, כאשר אני כותב מאמרים כשהקוראים אינם מהדהדים. אני לא חש בהווה את משמעות הקוראים עבורי.

לכן זה הרבה יותר משמעותי ב'כאן ועכשיו' להיות כאן כסובייקט ולהתייחס אליכם.

בדוגמא זו אנני ובטי שתיהן עושות צעד ביכולתן להיות עם. אנני למדה שבכדי להיות עם האחר בקונפליקט, עליה להסכים עם האפשרות של להיות חשוב לאחר כסובייקט. בכדי להיות עם, היא צריכה להוציא את עצמה ממקומה הבטוח כאובייקט מוצלח, ולשים את עצמה במרחב פגיע. כאובייקט אין תקשורת לקונפליקטים פנימיים וחיצוניים. אך עדיין זהו המרחב שמביא עמו את הסיכוי להיות בתוך קשר "בין סובייקטים", שהיא משיגה באינטראקציה עם בטי. אנני לומדת להיות בקונפליקט עם תחושת פגיעות וחוסר שליטה בכדי שיהיה לה סיכוי לחברות אמיתית ואהבה.

עבור בטי, ללמוד "להיות עם" מגלם ללמוד להיות עם הקונפליקט של בעלה ולהסכים לראות את האמביוולנטיות ביחסיו כלפיה. באמצעות כך, נראה שנפתח בלבה צוהר לקראת בעלה, כיוון שהיא מבינה שהוא אינו חופשי מאמביוולנטיות כפי שחשבה שהוא. תהליך זה מעורר הד בקונפליקטים הפנימיים שלה, ביחס לזהותה והשתייכותה לתרבות המקור שלה, וכך יוצרת גשר בין הרגשות הסותרים שלה ואלה של בעלה. בדרך זו יש פחות קוטביות בין השניים. היכולת שלה "להיות עם" מאפשרת לה לראות את הקנאה של בעלה ביחד עם הערכתו אליה, ובכך מעמיקים את מערכת היחסים שהיא הרבה יותר מורכבת ממה שהיא חשבה בהתחלה, גם כלפי הקבוצה וגם כלפי עצמה.

אנליזה קבוצתית מאפשרת טיפול והתפתחות היכולת הרגשית של הפרט, ומוביל להתפתחות היכולת "להיות עם" במסגרת קבוצה. הערכת הקונפליקט הפנימי בין אנשים מנקודת מבט שונות, קרי רגשות ומחשבות שונים מביאה אמביוולנטיות בתוך הפרט ובתוך הקבוצה. האמביוולנטיות מאפשרת זמינות רגשית ואת היכולת להיות עם, כיוון שהיא מאפשרת לסמוך על הזמינות הרגשית של הסביבה החיצונית.

על הגלוי הסודי והמסתורי בקבוצה

גליה נתיב – אנליטיקאית קבוצתית

לפני מספר רב של שנים, התגלגל לידי ספרו של אהרון אפלפלד "ליש" וקראתי אותו תוך השתתפותי בתהליך הראשון של ההכשרה לאנליזה הקבוצתית. כבר בזמן הקריאה חשתי שהספר יכול לשמש לי אלגוריה לחיי הקבוצה הטיפולית ונצרתתי אותו בזיכרוני.

לקראת העיסוק בעבודת הגמר לקבלת הדיפלומה, חזרתי לספר וקראתי אותו שוב. הקישור לקבוצה עדיין נשמר. ספרי מסע ככלל יכולים להקביל למסע טיפולי, מסעות בתוך הנפש הפרטית ובחייה המנטליים של הקבוצה.

אהרון אפלפלד נולד ברומניה בשנת 1932. הוא עבר את מאורעות השואה על בשרו, בגיל 8 לבדו ברח ממחנה עבודה התחבר עם חבורת שוליים עשה עצמו אילם למשך כל שנות המלחמה וקיבל את חסותם של רוצחים זונות. הוא ניזקק לשנים רבות כדי לשחזר את קולו שנדם לשנים רבות. ובשנת 1946 בהיותו בן 15 הוא עלה ארצה במסגרת עליית הנוער. והתחנך בה במשך 3 שנים. סיפור הישרדותו הפיזית והנפשית משתזר בצורות שונות בכתיבתו.

הספר ליש הוא סיפורה המופלא של שיירת יהודים נודדים העושה את דרכה בעגלות ובסוסים לאורך הנהר פרוט ויעדה ירושלים. הדובר בסיפור הוא ליש יתום שחיו מקופלים בעולמה של השיירה, ודרך יחסיו עם אנשי השיירה הוא מגלה את עולמו הפנימי, וגם את שורשיו. מצד שני, דרך עיניו הבוחנות אנו מתוודעים לטיפוסיה ואורחותיה ולאווירה האופפת אותה, מזיגה מוזרה של חטא וחסד.

יגאל שוורץ, חוקר הספרות מאוניברסיטת בן - גוריון מחלק את הטיפוסים בשיירה לשלוש קבוצות: העגלונים שמניעים את השיירה קדימה, סוחרים שמספקים מזון ועושים לעצמם וישישים אשר שומרים על רוח השיירה בתפילה ודבקים במטרתה – ירושלים. המבנה של השיירה לדעתו של שוורץ מזכיר את המרכיבים של "המדינה" של אפלטון, אשר כרך איזון במדינה בקיומם של שלושה אלמנטים: לוחמים שמגלים אומץ לב, ותפקידם להגן על המדינה, בשיירה ייצוגם הוא העגלונים, הסוחרים שלפי אפלטון תפקידם לספק את המזון והכסות, ותכונתם היא סבלנות, ייצוגם בשיירה הוא הסוחרים, והפילוסופים במדינה שתפקידם למשול ותכונתם היא החוכמה, בשיירה ייצוגם בישישים.

המטרה של המסע מתוארת על ידי ליש: אנו ערב רב ומתנהלים לאורך הדרכים בשש עגלות, לפנינו היו שמונה. העגלות רחבות עמוסות אדם ומיטלטלין. יש כאן זקנים מופלגים, גברים ונשים. השיירה כך אומרים, מגמת פניה לירושלים, אני מפקפק בזה, יש כאן אמנם קצת ישישים המשכימים ומתפללים אבל רובם טרודים בעסקיהם ואין דעתם לענייני אמונה לשם ירושלים יש קסם רב. השיירה היא אוסף של אנשים זרים, מה שנתן להם את מקומם בשיירה זה העובדה שכולם סובלים מייסורים כלשהם. המטרה של השיירה להגיע לירושלים, אבל ישנם מכשולים רבים. הדינמיקה של השיירה מועברת דרך המאבק בין שלושה אלמנטים או תת קבוצות: העגלונים החזקים המסוגלים להילחם, הזקנים אשר מנסים להוביל

את השיירה דרך רוחניותם והסוחרים אשר מסוגלים לקיים את צרכיה החומריים של השיירה
איך כל מה שתיארתי עד עכשיו קשור לטיפול בקבוצה.

בשבילי הסיפור הוא משל של חיי הקבוצה האנליטית, מקומם של אנשים בקבוצה הטיפולית,
כמו בשיירה מובטח בגלל סבלם שדוחף אותם להשיג הקלה. מטרת הקבוצה הטיפולית גם
היא דומה לזו של השיירה, הקלה מסבל ושאיפה לקיום יותר רוחני מול הדרישות הפיזיות של
המציאות. הדיאלוג המתמשך בין אספקטים שונים של הקיום שלנו, נראה בסיפור באותה
דרך שבה אנו רואים בקבוצה ביטויים שונים שמוצגים על ידי חברים שונים בקבוצה. הדיאלוג
הממושך והצורך להישאר יחד, מאפשר גם הזדהויות והפנמות אשר מאפשרים צמיחה.
שמונה העגלות משוליים לשמונה המשתתפים בקבוצה כל משתתף מורכב מטווח רחב של
ייצוגים של חלקי אובייקט וחלקי עצמי. חלק מהייצוגים נעלם משך המסע, וחלקם מתאחד
באישיות דרך ההקשר הקבוצתי שבו מבוטאים ההשלכות וחוזרים לאישיות.

כדי לעבור לשפה הטיפולית אני מציעה במאמר להשאיל ולהשוות את הייצוגים של הטיפוסים
בשיירה לשלושה ממדים של הנפש: ממד גלוי, אותו הקבלתי לעגלונים, ממד סודי אותו
אקביל לסוחרים וממד מסתורי המקביל לשישיים. שלושת הממדים הם גם הסבר פסיכולוגי
עמוק על התוכן המובא בקבוצה וגם ביטוי של יעדים טיפוליים ממשיים, שמבטאים איזון בין
מה שהוא קיום אנושי: קיום פיזי ממשי, קיום פסיכולוגי רציונאלי, וקיום מטה פיזי רוחני או
קוסמי. הכתיבה דרשה חשיבה מורכבת וכללה עולמות תוכן מגוונים שלא תמיד מחוברים
ביניהם אבל חיבורם בעולם הפנימי מקצועי שלי נראה לי נכון. המאמר לכן הוא ראייה מאוד
אישית, אינטואיטיבית לפעמים.

הכתיבה של המאמר החלה כאמור כעבודת גמר לקורס. בהמשך לאחר עידוד של קוראת
העבודה החלטתי לנסות להפוך אותו למאמר. בנקודה זאת אני רוצה להודות לאריק מוס
שהיה העורך של המאמר אבל גם מעודד ותומך לאורך הדרך. קריאתו המתפעלת בשלב
הגולמי הראשון עודדה אותי לראות את החומר כבעל ערך לפרסום. בהמשך ברגעי המשבר
של חיתוך בתכנים, כדי להתאימם למאמר וגם ניסוחם מחדש באנגלית האיכותית של אריק
שאינה האנגלית שלי, הוא היה סבלן ונחוש לעזור לי לסיים את המאמר.

Observations on the Interplay Between the Large

and Small Analytic Group

ד"ר אריק מוס, מישאל חירורג, ד"ר בני ריפא

'שיתוף וחברות'

ד"ר אריק מוס – אנליטיקאי קבוצתי

אריק מוס משתף אותנו בחוויה של כתיבת מאמר בשותפות עם בני ומישאל

העבודה המשותפת שלי, של בני ומישאל החלה לפני 3 שנים כאשר מישאל, שגר בצפון
ואוהו לפגוש אנשים, הציע ששלושתנו ניפגש בטיילת בחיפה ונגב חומוס. כשפנינו אל הים,

ישבנו באחת המסעדות ודברנו על נושאים שונים, כולל הנושא המשותף לשלושתנו – קבוצות.

ברכבת חזרה לת"א המשכנו בני ואני לדבר על קבוצות. הוא סיפר לי שהוא מתעניין בדינאמיקה של הקבוצה הגדולה. למעשה הוא החל לעקוב אחרי קבוצת האינטרנט של חיים וינברג ובמשך 4 חודשים תיעד את הקומוניקציה היומית בין המשתתפים, מי אמר למי ומה נאמר. הוא היה רוצה לזהות דפוסי קומוניקציה אך אינו מצליח להתגבר על מעצור הכתיבה. כשנוף השרון חולף על פנינו הבנתי שבני ליקט נתוני מחקר מעניינים ביותר שהיו יכולים להיכתב כמאמר מעולה.

בעקבות פגישתנו הראשונה חזרנו ונפגשנו מספר פעמים בדירת הקיט של בני בחוף גבעת אולגה. כשאני מביט לאחור, אני בטוח שהנוף הנפלא, החוף, הגלים, השחפים וכמובן מסעדת הדגים של צ'רלי עוררו את תהליכי היצירה שלנו.

ואז הגיע הכנס הבינלאומי ברומא. זו הייתה הזדמנות עבורנו לחדד את מחשבותינו ולהציג בכנס. הגיעו כעשרים איש. אני פתחתי, בני הציג את גוף המאמר ומישאל ישב בשורה הראשונה זורח, משדר התלהבות ועידוד.

בארץ המשכנו את מסורת הפגישות שלנו מדי מספר שבועות. מתי שהוא קבלתי מאשתי הגר 3 חולצות טריקו צבעוניות ל"שלושת המוסקטרים". בני היה הקטר שהניע אותנו, אני עיבדתי קטעים מורכבים בטקסט ומישאל היה אחראי על הקשר בינינו שיישאר מכבד וחס והתעקש שיש בידינו חומר בעל ערך.

הצגנו את עבודתנו פעמיים נוספות. בתחילה הרצל, בני ואני זימנו קבוצת לימוד בביתו של הרצל. אני הייתי לחוץ להציג את החומר בפני חברי המכון אבל חששותי התבדו. בני היה המנחה. התנהלותו מעוררת הכבוד הבטיחה אוירה רצינית ואני הרגשתי נוח ורגוע. הקהל, כולו מחברי המכון היה בעיקר תומך (כמובן עם קורטוב מהתחרותיות הבלתי נמנעת, בעיקר אצל הגברים). אירוע נוסף שעזר לנו לגבש את עצמנו כ"צוות מציג", היה ביום העיון של מכון כיוונים שאורגן ע"י עודד נווה. בני, מישאל ואנוכי היינו מעורבים בעבר בהנחיית קבוצה גדולה במכון של עודד. הפעם ביקש מאיתנו עודד להציג את העבודה שלנו. באותה הזדמנות החלטנו להעביר למשתתפים שאלונים אודות חוויותיהם בקבוצה הקטנה והגדולה. שאלונים כאלה חילקנו גם למשתתפי יום עיון בבית ברל על הקבוצה הקטנה והגדולה. עכשיו היו בידינו כ-100 שאלונים אשר אותם עיבדנו לתוך המאמר אותו שלחנו לפרסום ב-Group Analysis. הערות הקוראים הציעו לשלב את נתוני קבוצת האינטרנט ואנחנו, מדוכדכים משהו, חזרנו לסקירת הספרות. גילינו שהמאמרים הרלוונטיים ביותר נכתבו ע"י לא אחר מאשר ידידינו חיים וינברג. ואכן הפעם התקבל המאמר לפרסום ואנו נשמנו לרווחה.

לא פחות מרגש היה יום העיון שבו הצגנו את המאמר בפני חברי המכון. ואני, שוב נרגש וגם לחוץ. מה יחשבו החברים על המחקר שלנו? איך יקבלו את החלק ה"אמנותי" בהרצאה? בפעם המיליון תהיתי לגבי מקומי במטריצת הקבוצה הגדולה – האם ניתקל בתגובה ביקורתית?

הצגנו את עיקרי המאמר וממצאי המחקר שהראה שקבוצה קטנה או גדולה היא בעלת תרומה ייחודית. וכן כי משתתפים בקבוצה אחת היו פעמים רבות רוצים להיות בקבוצה האחרת. בבסיסן קשורות הקבוצה הקטנה והגדולה זו בזו. ובסוף, כדי להעצים את הדרמה

פשטנו את חולצותינו, נשארנו בחולצות המוסקטרים הצבעוניות שלנו והבאנו את מופע הסיום בשירה וריקודים. כולם הצטרפו אלינו והרגשתי כי החזרנו מעט מהמשחקיות שאמורה להיות חלק מהקבוצה הגדולה.

שלושתנו התחבקנו ולא יכולנו להפסיק לחייך ואז הלכנו למסעדת הדגים של צ'רלי ודברנו על המאמר הבא.

שלושת המוסקטרים

ד"ר בני ריפא - חבר כבוד במכון ישראלי לאנליזה קבוצתית

לקראת הצהרים הגעתי ברכבת לבת-גלים ומישאל הגיע ממעלות. אריק סיים את ההדרכה שלו ב.... ופגש אותנו מול הים. צעדנו שלושתנו בין המסעדות עד שמצאנו שולחן פנוי במקום שקט. בהתחלת הפגישה הרגשתי שאני צועד צעד קטן נוסף בחזרה לעולם של יצירה, לאחר הרבה זמן של חיים ללא תכלית.

מישאל ואריק משכו אותי, בידועים או בלא יודעים, עוד פסיעה למעלה מהבור העמוק בו הייתי שרוי. מול הים הרגוע אני מספר למישאל ולאריק על הממצאים הסטטיסטיים שמצאתי בקבוצה הגדולה הוירטואלית של חיים וינברג באינטרנט.

שני הפסיכולוגים הקליניים מביטים אלי בסבלנות ובסלחנות אין קץ כאילו לומר לי: מה אתה מקשקש לנו מספרים, מה אתה רוצה מאיתנו? חזרתי הביתה ברגשות מעורבים בדרך ללא מוצא.

בפגישה נוספת במסעדת תחנת הדלק "BY THE WAY" בכפר סבא מישאל הביא כמה דפים של חוקר נושאים חברתיים – בהנחה שאולי המאמר יעזור גם לי ולאריק להבין קבוצה גדולה.

בגישה אופטימית לעומת הדעה הפסימית על קבוצה גדולה שיש בתוכה תהליכים של אנדרלמוסיה, אי סדר, תחרותיות מוגזמת ונטיית הרסניות. בדיון לא התייחסנו כלל למשאלה של מישאל להתייחסות אופטימית, ולבסוף, מישאל התקפל בחוסר רצון.

בפגישה אחרת, בכפר הים – ישבנו מודאגים לאחר שקראנו את ההערות הביקורתיות מאד מצד שני בוחנים מעורכי הירחון GROUP ANALYSIS. אריק, מאד מאוכזב, הביעה דעתו שאין דרך לתקן את הנוסח שלנו לפי הדרישות שלהם ואין סיכוי שהמאמר יתקבל לפרסום.

מישאל, האופטימי מטבעו, שבר את האווירה הפסימית שנוצרה והדגיש שבעזרת העקשנות שלי וכישרון הכתיבה המיוחד במינו של אריק, יש סיכוי שנצליח. מישאל דחף אותנו להמשיך.

בכל התהליך, מהנסיעה לעין גדי עד לסיום בריקוד לצלילי החיפושיות ופרנק סינטרה, עברנו מהמורות מכשילות, אבל המשכנו ויצרנו חברות חזקה. נשאלת השאלה: מה הסוד של החברות הזו? לפי דעתי, כל אחד מאיתנו רצה תמיד להבין טוב יותר את השני ונמנע מלדרוש שרק דעתו תתקבל. נראה לי שבהתנסות המשותפת נוצרה בינינו אמפתיה אמיתית,

ובצדק, הגר הדביקה לנו הכינוי "שלושת המוסקטרים".

המלצה של חיים וינברג על ספר חדש - חדש בעריכת ג'ף קליינברג:

The Wiley-Blackwell Handbook of Group Psychotherapy

זה עתה יצא לאור "מדריך" חדש בטיפול קבוצתי, שנערך על ידי ג'ף קליינברג, הנשיא הנוכחי של ה-AGPA, יהודי חם שביקר בארץ והשתתף אצלנו בכנס עין גדי. בספר כותבים כל המי-ומי של עולם הקבוצות היום (במיוחד האמריקאי... והישראלי. מעניין שאת הבריטים מייצג רק מוריס ניצון).

הספר מרשים מאד, הן מבחינת העיצוב, הנפח (כמעט 800 עמודים), ובמיוחד מבחינת התכנים ושמות הכותבים. הוא מכסה את רוב הגישות האמריקאיות והאירופאיות לטיפול קבוצתי (האנליזה הקבוצתית מיוצגת דווקא על ידי חברי המכון הישראליים), ולעניות דעתי הפוך לקלאסיקה בספרות על הטיפול הקבוצתי.

מבין חברי המכון ברצוני לציין את הפרקים שכתבו אבי ברמן (על רזוננס), מרים ברגר (על מירורינג), רובי פרידמן (על חלומות). ישראלים נוספים שכתבו פרק הן אורית נוטמן-שוורץ יחד עם שרית שי (על פיתוח התפקיד של המנחה).

אני כתבתי פרק משותף עם דניאל וייסהוט על הקבוצה הגדולה והערך הטיפולי שלה. דניאל, בנוסף להיותו פסיכולוג קליני, פעיל באמנסטי וחבר בוועד האגודה הישראלית להנחיה וטיפול קבוצתי, הוא גם סטודנט בתכנית הדוקטורט בפסיכולוגיה עם דגש על טיפול קבוצתי שאני מנהל. הוא הציע שנבדוק עד כמה הגורמים הטיפוליים של יאלום רלבנטיים לקבוצה הגדולה ואני התלהבתי מהרעיון. הכתיבה המשותפת שלי איתו התנהלה תוך שימוש בגוגל-דוק, שמאפשר כתיבה משותפת של כמה מחברים אויליין. בפרק שלנו הבאנו גם דוגמאות מכנס עין גדי של המכון, בו הנחיתי קבוצה גדולה במשותף עם גרהרד ווילקה, ודניאל היה אחד המשתתפים. היה לנו מעניין במיוחד לחבר את זוויות הראיה השונות שלנו בפרק שכתבנו.

גם אשתי, מרתה גילמור, תרמה פרק על הגנות פרימיטיביות בקבוצה, נושא שהיא מתמחה בו.

מומלץ!

NATIONAL / INTERNATIONAL I

יום עיון על שקיפות ודמוקרטיה בחברה, בטיפול הקבוצתי האנליטי, ובפסיכואנליזה

דר' שרה קלעי - אנליטיקאית קבוצתית

יום העיון מנקודת מבט אישית

הגעתי באיחור מירושלים והבנתי שהפסדתי שתי הרצאות מעניינות להרצאה של גבי בונוויט ומרים ברגר. בכל אחת מן ההרצאות שהיו במשך היום מצאתי תכנים מאתגרים עבורי. עמנואל עמרמי וחני בירן שדנה בהרצאות, הביאו באופן גלוי דילמות שמתעוררות במפגש

עם מטופלת שבשאלותיה האישיות מנסה לחדור לעולם אישי של המטפל.האם בעולם של היום, של דרישות לדמוקרטיה ושקיפות, אנו מספרים יותר על עצמנו. , כאן חשבתי על השגות שיש לי על המנהג שלנו לספר פרטים אישיים על עצמנו. כאשר אנו מרצים, מה שייך לתשוקה לספר על עצמי ומה שייך להכרחי לתוכן של ההרצאה.בחלק אחר של היום סיפר חגי לוי על הסדרה בטיפול כפי שהיא מתורגמת לשפות שונות. היה מדהים לראות איך כל המושג של טראומה והטיפול בה נחשב באופן שונה בכל תרבות. יהושע ריתק אותנו בתגליות מן ההיסטוריה של אנליזה קבוצתית.

אווה אילוז הביאה בהרצאתה את הדיעה שהתפשטות הפסיכואנליזה הביאה ליצירת מערך תרבותי שמטפח השתלטות נרטיב של קורבנות אשר מאפשר לדבר בשפת רגשות ולנטוש את השפה של אינטרסים מעמדיים. וכך אנו מוצאים לעצמנו צידוק לשתוק מול עוול, שוד, וכו,הדברים שלה התקשרו אל תקוותי שהנושא הזה יהיה יותר מדובר במכון שלנו

המבנה של יום עיון שיש בו גם מרחב לשיחה בקבוצה נעים לי, חשוב לי להכיר מה חושבים חברי במכון, ועבורי זהו מרחב שמאפשר לי להתבטא. נהניתי לשבת במתחם האומנויות, שיש בו מרחב תנועה, ואינו פלצני. אני יודעת שהושקעו מאמצים אדירים כדי לקיים את יום העיון הזה ולנהל אותו ברמה הגבוהה שבה הוא התנהל. תודה לכל המשקיעות והמשקיעים. כל הכבוד שרה קלעי

"השלמות" ליום העיון האחרון:

דר' רובי פרידמן - אנליטיקאי קבוצתי

כמה שורות עוד כדי להשלים את מה ששרה לא חוותה: פתחתי את יום העיון במחשבה שיושבים כמעט 30 איש שאינם מהמכון שלנו, אינם באמת מבינים מה זה טיפול קבוצתי אנליטי רציף וההשקעה שאנחנו עושים במקצועיות שלנו. וחשבתי שאני רוצה לעשות שני דברים: לתת משהו מהטעם של האנליזה הקבוצתית, והחלטתי לעשות את זה במוזיקה. יש מה בצליל שהוא בשנייה מעביר יותר מאלף מילים.

Ukulele Orchestra of GB Fly Me of the Handel

<http://www.youtube.com/watch?v=2P1-UvqdD7o>

ואח"כ דברתי ממש כמה דקות ספורות על הצד החברתי של האנליזה הקבוצתית. בעיקר ניסית דרך הפרדיגמה הטיפולית הממרכזת את עבודתנו בהד ההדדי של משתתפי הקבוצה, ותרומתו של פט דה מרה, גאון גרופאנליטי שהתחיל לעבוד עם קבוצות הביניים (הMEDIAN GROUP, קבוצה בינונית). בהמשך גבי בונוויט דבר על אספקטים תוך אישיים של דמוקרטיה, כשהמסר העיקרי הוא לנסות לקבל שונות. כלומר: אם נקבל את השונות אצלנו, נלמד להיות יותר דמוקרטיים.

אח"כ מרים ברגר הרצתה על עקרונות הבסיס של האנליזה הקבוצתית. חשבתי שזה היה חשוב עבור אנשים שלא שמעו את שמעו של פוקס, פועלו ובעצם הקוויים שמנחים אותנו בעבודתנו. נראה לי שביום כזה, שבעצם נולד בסקרנות שלנו עבור תהליכים חברתיים במחאה החברתית, ראוי היה גם להוסיף כאמור אנשים כמו פט דה מרה או דיק בלקוול, המוסיפים את הפן החברתי לעבודתנו. ואחרון, שאלה דמוקרטיה: שרה לא אוהבת דברים אישיים, ואני אישית מעדיף לדעת על מי שמדבר פרטים, כי זה עוזר לשמוע יותר את המוזיקה של ההרצאה. זה קשור עבור לשקיפות. זה הופך את זה יותר שקוף, שאולי המרצה לא רק מדבר על תוכן, אלא התוכן קשור לתהליך שלו. אז מה עושים?

ועוד תוספת- קבוצות הביניים

סוזי שושני - אנליטיקאית קבוצתית

התנדבתי להנחות דיון באחת מקבוצות הביניים . (היו 4 קבוצות ביניים: אחת באנגלית שהונחתה ע"י רותי דואק ועוד שלוש- אחת הונחתה ע"י דינה ליבוביץ ומרית מילשטיין, השנייה ע"י מירה גל והשלישית על ידי). הדיונים בכל הקבוצות היו טובות ומרתקים.

מאז תחילתו של המכון בכל ימי העיון אנו משתדלים לתת מקום לביטוי של המשתתפים בדיונים מסביב לשולחנות עגולים או בקבוצה גדולה, ברוח האנליזה הקבוצתית לשמוע את ה mirroring וה- resonance של הקהל. פחות השתמשנו בקבוצות הביניים, אך ברור היה לנו שלנושא של יום עיון, זה קבוצת הביניים- קול העם, נדרשת. אותי אישית זה מרתק לעבוד עם קבוצות ביניים, משם צמחתי והתחברתי לטיפול הקבוצתי מבלי לדעת הרבה (פירוט בפעם אחרת)

הרבה דברים ודעות נאמרו בדיון שעורר מחשבות. אני נשארתי עם תאור מרגש וכואב של משתתפת ירושלמית ותיקה, מטפלת אישית וקבוצתית, שהתעוררה יום אחד ומצאה שנעלמה לה הירושלים שלה. היא הרגישה שנהפכה למיעוט ואולי יש גם איום להכחדה. היא יצאה מחדר הטיפולים ובפעם הראשונה בחייה הלכה להיפגש עם העם.. בתיאורה ובדיון שהתפתח בעקבות דבריה הגענו מהר מאוד להכללה של ה"אחר" החרדי והמתנחל. תהליכי הפיצול, אי ההכרה והדחייה קרו בתוך הקבוצה ומשתתפת דתייה לאומית מתנחלת נזקקה להרבה כוחות על מנת לשחות נגד הזרם, לייצג את ה"אחר" שרוצה להשתייך לקבוצת הביניים וליום העיון המעניין הזה.

ומילה אחרונה לך שרה, גם לי כמו לרובי חשוב לדעת פרטים על המרצה. זה מקרב ומחבר אותי אליו, זה הופך אותו לממשי עבורי, אני מבינה ומרגישה את דבריו יותר מתוך העצמי שמתחבר לכלליותו ולא רק לדבריו באותו נושא. כאשר עשינו את סמינר פוקס וקראנו את האוטוביוגרפיה שלו, היה מאוד פרודוקטיבי היות וכל עבודתו והתיאוריה שלו נעשתה חייה בתוכי ומובנת יותר.

סה"כ היה יום עיון מרתק ותודה לוועד המנהל שארגן זאת.

כנס "אחים" בקרקוב.

סמדר אשוח – אנליטיקאית קבוצתית

כנס "אחים" בקרקוב- שילוב של ניגודים ועומס רגשי. עיר יפיפייה, תרבות ואמנות, אדריכלות ובתים יפים, היסטוריה, חנויות מודרניות ומסעדות משובחות... ומלא פולנים. רובע יהודי המשמש אטרקציה תיירותית מפוארת ואשר ממנו נעדרים רק היהודים וכל זה שעה וחצי נסיעה מאושוויץ ואין מילה היכולה לתאר את המפגש הישראלי יהודי עם אושוויץ. מפגש אחים בפסיכולוגיה, עם ובלי מירכאות, בין אנשי מקצוע? בין ישראלים ופולנים? יהודים? גרמנים? שוודים? בלגים? אמריקאים אנגלים. פסיכולוגים מאסכולות שונות.. בקיצור אחים מכל הצבעים והמינים מההווה והעבר באינטנסיביות פסוודו משפחתית, מורכב, עמוס, מרגש, מלמד, חווייתי מציף, חוויה ייחודית.

זה התחיל עוד ברישום המוקדם ל"סיוור באושוויץ", המשיך בבית, באמירות כגון: "את נוסעת

ברכת מוורשה לקרקוב? הרי זו מסורת יהודית ומשפחתית. ", בחירת ההרצאות והשיבוצים, בדיקת המשתתפים, הרישום, החרדה לקראת ההרצאה..... יבואו?, לא יבואו?..... כמה? האם החומר ערוך נכון? הלוגיקה? הדגשים? התכנים. האמצעים וההמחשות? מה יהיו התקלות האפשריות? ואז ההגעה, הפגישות, המלון, הלבד, המפגש עם הקולגות הישראלים, ריקוד הקיפודים המגושם והתחילי שמתפתח, עם המשך הכנס, לחברויות, פרגון וקשרים שבאים ממקום אחר לגמרי, חדש ונעים. ומסתיים, בסוף הכנס, בביקור (רק למי שבחר בכך) באושוויץ. ובתוך כל זה, כנס מקצועי משובח ומעולה, בחומר, בהגשה, בהפקה, במשתתפים.

נושא ה"אחים" בפסיכואנליזה הולך ומקבל את מקומו הראוי, ויש האומרים שהפך לפופולארי בתקופה האחרונה. הכנס נתן מקום למחשבות השונות, לתיאוריה המתפתחת ולעבודה הקלינית. הרצאות מליאה מצוינות, קבוצות בינוניות שדנו בהרצאות, והרצאות ופאנלים מקבילים. הצטערתי שרוב ההרצאות של הישראלים ניתנו בזמן מקביל, כך שחווית האחים בין הישראלים נפגמה במשהו. המפגש עם הקולגות מהעולם היה מרתק.

בבוקר הייתה חלימה חברתית שאבי וגילה הנחו- חוויה חשובה וייחודית, שנתנה קצת מקום לקונטקסט של הכנס, ואפשרה לחבר בין הרבדים השונים. באחד הערבים הוקרן סרט מדנמרק- "אחים", סרט מטלטל ועוצמתי אשר לנו, כישראלים, בשבוע שחרורו של שליט, קיבל מימד קונקרטי נוסף ושונה.

ההרצאה שלי הייתה בפאנל עם אנליטיקאית קבוצתית מוורשה, הרצאה על הקבוצה האנליטית כמקום לשחזור וטיפול ב"טראומת אחים". בקהל היו די הרבה פולנים שהחזיקו בידם תרגום של ההרצאה בפולנית. חוויה קצת הזויה. אבל הדיון היה טוב ומעניין (עם תרגום סימולטני) והשאר חוויה זיכרון טובים.

אחת החוויות המרתקות הייתה לראות את הפיצול שנוצר לי בין היום והלילה. בימים הייתה התרגשות ועניין, בלויים ושיטוט ברחובות. ובלילות התעוררתי מסיוטים, כאילו חיים בנתק. סיוטים, שבחלקם שיתפתי בבוקר בחלימה החברתית, בהם התערבבה לי קרקוב של היום ושל אז, המקצועית של הבוקר והפולנייה של הרכבות בלילה.

לסיכום, כנס מיוחד וחשוב.

הכנס של האגודה האמריקאית לטיפול קבוצתי בניו יורק

American Association of Group Psychotherapy – AGPA

www.agpa.org

מרץ 2012 (קדם-קדם כנס 5 מרץ, קדם כנס 6-7 מרץ, כנס 8-10 מרץ):

ד"ר חיים וינברג – אנליטיקאי קבוצתי

ברצוני לספר לכם על הכנס של האגודה האמריקאית לטיפול קבוצתי שמתקיים כל שנה בעיר אחרת בארה"ב. השנה הוא יתקיים בניו יורק וזו הזדמנות לישראלים לבוא לטעום מ"התפוח הגדול" (בשנה הבאה הוא יתקיים בניו אורלינס, עיר הג'ז). אכתוב מההיבט האישי אך גם אוסיף מידע מועיל למי שמתעניין.

אני משתתף בכנס הזה כבר 14 שנים ברציפות, ועדיין לומד ממנו בכל פעם דברים חדשים, שלא לדבר על תחושת השייכות שפיתחתי לאגודה וקשר עם המשתתפים הקבועים בכנס. למעשה, כיום אני מעורב בכנס זה לא רק כמשתתף אלא הן כמציג והן כחבר בוועדת הכנס (מה שאומר שרצוי לקרוא את הדיווח שלי בחשדנות מסוימת ©).

עבורי, הכנס מתחיל הרבה לפני הכנס, למעשה 10 חודשים קודם לכנס, מאחר והמועד האחרון לקול הקורא מסתיים 11 חודשים לפני הכנס ומיד אחריו הועדה מתחילה בהתייעצויות טלפוניות, סקירה של ההצעות שנשלחו, ואף מפגש אינטנסיבי של סוף שבוע במשרדי האגודה בניו יורק כדי להחליט על התכנית הסופית. זו עבודה מאומצת אך מאד מספקת. איכות העבודות גבוהה בד"כ ומספר המקומות מוגבל ונעשה מאמץ להכליל כמה שיותר עבודות. אני אחד האחראים על המושבים הפתוחים (הרצאות ופאנלים).

חווית הכנס עצמה מתחילה בשבילי בקדם כנס, שזוהי סדנה התנסותית בת יומיים עם אותו מנחה. בשנים האחרונות אני מנחה סדנה כזו בקדם כנס. הנחיתי בעבר עם אשתי שגם היא פסיכולוגית קלינית ומטפלת קבוצתית, ומזה כמה שנים אני מנחה בנפרד. בשנה הקודמת הנחיתי וגם השנה אנחה יומיים כאלו בנושא "הלא מודע החברתי", נושא שאני עוסק בו רבות לאחרונה וכידוע עורך יחד עם ארל הופר מאנגליה ספר בן 3 כרכים על הנושא, שהכרך הראשון שלו יצא לאור לפני כמה חודשים. האתגר בהנחיית סדנה בנושא זה הוא איך לא להיגרר לאינטלקטואליזציה ולשמור על האספקט החוויתי מצד אחד, ומצד שני לא להפוך את הסדנה לקבוצה בין אישית רגילה. לא קל להצביע על המימדים של הלא מודע החברתי הצצים בתוך התהליך הסדנאי מבלי להפוך את החוויה לאינטלקטואלית בלבד.

לכנס זה מבנה קבוע: 1. יום קדם-קדם כנס שבו משתתפים יום שלם בסדנה של מנחה מסוים. זו סדנה עם דגש תיאורטי יותר מאשר התנסותי. השנה יציגו בקדם-קדם אסתר פרל (על זוגיות ומיניות) ומולין לשץ' (שכתב עם יאלום את הגירסה האחרונה של הספר של יאלום וכבר מוכר לנו מביקוריו בישראל). 2. יומיים קדם-כנס - אלו סדנאות חוויתיות המתנהלות או כקבוצה דינמית של יומיים, או סביב נושא מסוים בקבוצות (למשל, מגדר, מיניות ואשמה בקבוצה), אך עם דגש התנסותי (מזכיר קצת את הכנס ההתנסותי השנתי של האגודה המתקיים בשנים האחרונות בסתיו בחיפה). 3. לאחר מכן מתקיים הכנס עצמו במשך שלושה ימים ובו ניתנות הרצאות מרכזיות (לא בהכרח על ידי אנשי קבוצות אך בנושאים משיקים), סדנאות של חצי יום או יום שלם, פאנלים, והרצאות קצרות. הכנס משקף את הגישה הפרקטית האמריקאית, שלישראלים רבים (שלדעתי אינם מבינים לעומק את התרבות האמריקאית) נראית שטחית. הסדנאות יכולות להיות על נושאים מאד ספציפיים כמו התמודדות עם קבוצות של הפרעות אכילה, אתיקה בטיפול קבוצתי וכדו'. כשאני אומר סדנאות, אני יודע שאתם מדמיינים משהו חוויתי שמאפשר עבודה אישית מעמיקה. לא כך הדבר בארה"ב. על הסדנאות לעמוד בכללים נוקשים כדי שהמשתתפים יוכלו לקבל נקודות זכות עבור הכנס. מסתבר שבארה"ב לא מספיק שלמדת, עברת התמחות, וקיבלת רישיון

מקצועי: עליך לצבור בכל שנה מספר נקודות דרך השתלמויות וכנסים מוכרים, על מנת לשמר את הרישיון (רעיון מעניין ונכון בעיני יותר מהגישה הישראלית האומרת שמרגע שנעשית פסיכולוג קליני, רישיוןך נשאר לעולמים, אך הביצוע בארה"ב הוא בעייתי וגורם לכך שאנשים לא מתעניינים בהשתלמויות שאינן מזכות בנקודות). כתוצאה מכך הרבה מהסדנאות מסתמכות על דיון עם המשתתפים והבאת דוגמאות מהניסיון המקצועי וחסרות את האלמנט החווייתי המרגש.

אני רוצה להמליץ לחברי המכון להגיע לכנס זה מכיוון שיש לנו מה ללמוד מהאמריקאים, במיוחד לגבי ארגון הכנס, ונורמות של שיתוף וכבוד. ישראלים מתייחסים לפעמים לנורמות הללו כאל נימוס מזויף. אני חושב שהפרגון, גם אם הוא רק על פני השטח, חשוב לבניית קהילה מקצועית. זה מעודד הרבה יותר אנשים להיות מעורבים בכנס בתפקידים שונים ולהרגיש שהאגודה מעריכה את פועלם למען הכנס והארגון. למי שנרתע מהמחיר הגבוה של הכנס והמלון, אני רוצה לספר שהרבה מלגות ניתנות לסטודנטים ולאנשים הבאים ממדינות פחות עשירות. 10% ממשתתפי הכנס (130 מלגות ניתנו בשנה הקודמת) מקבלים מלגות. אמנם מאוחר מדי לבקש מלגה לכנס של 2012, אבל המידע יכול להועיל למי שרוצה להגיע ב-2013.

מי שרוצה לראות את תכנית הכנס האחרון נא לגלוש ל-

http://www.agpa.org/mtgs/2012_annmtg/annualindex.html

להתראות בניו-יורק,

סוף-שבוע קבוצות – כנס שנתי של העמותה הישראלית להנחייה ולטיפול קבוצתי

ברכה הדר - אנליטיקאית קבוצתית

הכנס השנתי של העמותה הישראלית להנחייה ולטיפול קבוצתי התקיים בסוף אוקטובר זו השנה השמינית ברציפות.

הכנס הראשון התקיים ב-2004. אני הצטרפתי כמנחה בשנת 2005 ומאז השתתפתי בכל הכנסים

שהתקיימו תמיד ברווח הצר שבין סוף סוכות לבין תחילת שנת הלימודים באוניברסיטאות.

אני מוצאת לנכון לשתף אתכם במחשבות שלי לגבי הכנס הזה, כי בעיני זהו אחד האירועים החשובים המתקיימים בארץ בתחום הקבוצות.

הדברים שאכתוב כאן יהיו סקירה על התפתחות הכנס במשך שנות קיומו.

מעבר לחוויה החזקה והחוזרת על עצמה, הן של המשתתפים והן של המנחים, של השתייכות לקהילת הקבוצות בארץ, מושקעת במבנה של הכנס חשיבה מאד רלבנטית לאנליזה קבוצתית ועל כך אני רוצה לפרט:

לפי התפיסה שלי התפקיד החשוב ביותר של מנחה קבוצה או אחראי על כנס הוא: חשיבה

על, והחזקת הכנס/הקבוצה בראשו של המנחה עוד בטרם היווצרותו/ה, במהלך קיומו/ה, ואחרי סיומו/ה.

במובן הזה כנס "סוף-שבוע קבוצות" הוא דוגמה מצוינת לחשיבה מסוג זה.

החשיבה של צוות ההיגוי ושל צוות המנחים מתרכזת בשני תחומים עיקריים:

1. נושא הכנס

2. אופנויות החיבור בין הקבוצה הקטנה והקבוצה הגדולה, או במלים אחרות: החיבורים עם מעגלי ההשתייכות שלנו בעולם – המצומצמים – משפחתיים-אינטימיים והרחבים- החברתיים- הארגוניים.

נושא הכנס משתנה משנה לשנה ומושקעת בו חשיבה רבה. דוגמאות לנושאים משנים שעברו:

מפגש בין היחיד והקבוצה: סיכוי וסיכון

חבל על הזמן

בין אמת לאמיתי

הנושא של הכנס תמיד משפיע, הרבה פעמים ברבדים לא מודעים. השנה הוחלט על הנושא: ללא כותרת.

ביום הראשון של הכנס היה נראה שהכנס ללא הכותרת השפיע על תפיסת הגבולות, כאילו שהעדר הנושא מבטא קושי בהחזקה של הגבולות. זה התבטא, למשל, בכיסאות ריקים בחלק מן הקבוצות הקטנות, ולקח זמן עד שהתבהרה התמונה לגבי מי משתתף בכנס ומי לא (למרות שהיה רשום, שילם, לא הגיע ולא הודיע).

אופנויות החיבור בין הקבוצה הקטנה והקבוצה הגדולה: חוויה חוזרת עבורי כל שנה היא התובנה הכפולה: מצד אחד שזהו המערך הנכון ביותר ליצירת קהילה מקצועית, ומצד שני: שאין סוף להתלבטויות לגבי איך להבנות את היחסים בין שני המרחבים האלה בצורה הנכונה והיעילה ביותר.

הצוות המצומצם המרכיב את וועדת ההיגוי וצוות המנחים כולו מתלבטים רבות בשאלות כגון: האם המנחים של הקבוצות הקטנות צריכים להשתתף גם בקבוצה הגדולה.

איזה סוג של מגע צריך להתקיים בין מנחי הקבוצה הגדולה לבין מנחי הקבוצות הקטנות.

מהו המקום המתאים ביותר מבחינת הזמן למקם את הקבוצה הגדולה, וכמה זמן להקצות לה.

מהו תפקיד המנחים של הקבוצות הקטנות בהעברה של המסר של הכנס למשתתפים: המסר החשוב הוא שההשתתפות בכנס כוללת את כל המרחבים (קבוצה קטנה, קבוצה גדולה, וקבוצת בוקר שהיא מונחית ע"י מנחי הקבוצה הגדולה, אך הישיבה היא בפורמט אחר ומטרתה בעיקר לשתף בחלומות מהלילה שעבר).

בארבע השנים הראשונות מנחי הקבוצות הקטנות השתתפו בקבוצה הגדולה. לאחר מכן, בעקבות הפקת לקחים מאירועים שקרו בגלל מבנה זה החלטנו לשנות את הפורמט ומנחי הקבוצות הקטנות לא משתתפים בקבוצה הגדולה.

החלטה זו פינתה מרחב חשוב של זמן עבור מנחי הקבוצות הקטנות אותו אנו מנצלים למפגש של קבוצת עמיתים שמטרתו: שיתוף והתייעצות בהתמודדות של כל מנחה עם הקבוצה שלו.

חידוש נוסף השנה היה בתפקיד של מנחה שישב עם מנחי הקבוצה הגדולה בכל הישיבות שלהם בהן ניסו לעכל ולעבד את כל החומרים הלא פשוטים הנאמרים בקבוצה הגדולה.

כמו-כן קיימת התפתחות בהבנה של תפקיד המנהל של הכנס. בשנים הראשונות מנהל הכנס היה אחד מהמנחים של הקבוצה הגדולה.

רק בשנים האחרונות מנהל הכנס מחזיק רק בתפקיד זה, ואני באופן אישי לומדת כל שנה על החשיבות העצומה של התפקיד הזה. ההכלה של מנהל הכנס ומבט העל שלו על כל מה שקורה בכנס הם תרומה חשובה ביותר להתנהלות של הכנס. לאחר הכנס קיבלו כל מנחי הקבוצות הקטנות מכתב תודה ממנהלת הכנס. אצטט קטע ממנו שמבטא את ההחזקה המבורכת שלה: "בזכותך ובזכות כל הצוות הרמנו יחד כנס מקצועי שתרם רבות לכל אנשי הקבוצות שהשתתפו וגם לנו, מנחי הכנס ומארגניו. כולנו יצאנו מלאים בסיפוק ותובנות ובתחושה שהייתה עבודה משמעותית שאדוותיה ימשיכו להדהד במעגלים קרובים ורחוקים של כולנו...."

ולסיום כמה מלים על הפינה האישית שלי בכנס:

הכנס הזה מאפשר לי לפתח וליישם את האינטגרציה בין שתי הגישות שהתמחיתי בהן: אנליזה קבוצתית ואנליזה ביואנרגטית. ללא תנאים מתאימים להתנסות גופנית-תנועתית אני מצליחה תמיד להכניס לתוך התהליך הקבוצתי את החשיבות של חיבור גוף-נפש ובכך יוצאת נשכרת באופן אישי מהמרחב הזה שניתן לי לעבוד בו.

העמותה הישראלית להנחיה ולטיפול קבוצתי

מזמינה אתכם להשתתף בשני ימי למידה, התנסות והתחדשות
בכנס המדעי:

"על פגיעות, תחרות וחירות במרחב הקבוצתי"

שיתקיים ב-20-21/2/2012

ב"נאות אפעל"-רמת אפעל

מרצה אורח: ד"ר ריצ'ארד בילאו

אתר הכנס:

<https://sites.google.com/site/kenesmadaee>

J "אנשים מוכרים" - מה זו קבוצה עבורי ?

הקבוצה

אברום בורג יו"ר הכנסת לשעבר

הקבוצה בעבורי היא פרשנות מלאת ניגודים של היחיד. בחלק ממובניה הקבוצה היא הרחבתו של היחיד. את מה שאני לא יכול לעשות לבד אני מסוגל להשלים באמצעותם של חברי. מה שאין לי יש לזולתי, מה שחסר בי יכול להיות מושלם על ידי האחר. כך הוא לי וכך אני לו, או לה. ככל שהקבוצה מגוונת יותר וחבריה מייצגים עולמות תוכן רבים יותר כך מנעד ההשלמות והתוספות למוגבלויות שלי כפרט, שלם יותר.

מאידך הקבוצה היא גם הגבלתו של היחיד. אין לי יכולת לעשות ככל העולה על רוחי כי גבולותיי נקבעים בנקודת המפגש עם גבולותיהם של חברי לקבוצה. תיאום הגבולות מחייב בהגדרתו צמצום המרחבים של היחיד. לו הייתי יחידי בעולם לא היה גבול לגבולות שלי. אך בעולם קבוצתי רווי באחרים אני עושה מקום לאחר, על חשבון מקומי שלי.

בין ההרחבה של היחיד מבעד לחבריו לבין צמצומי המרחב הפרטי למען קיום משותף עם אותם חברים ממש מתקיימים החיים הקבוצתיים שלי. בקבוצה הרוחנית שלי – בבית הפולחן או בלימוד המשותף – מתקיימת שיחה שבה דעתי אינה היחידה ורק ההתחשבות ההדדית שיש בה ויתורים והשלמות יוצרים שלם תכני העומד יחדיו לפני המקום, כמניין או כקהילה. בקבוצת הריצה שלי אני רץ לבד אבל לא יכול להתקדם מעבר ליכולותי בלי התמיכה, השותפות ואפילו התחרות עם שותפי לקבוצה. כולנו ביחד כדי שכל אחד יוכל להיות יותר טוב לחוד ובעצמו.

בשתי תצורות הקיום שלי אני גדל. כשאני מצמצם את עצמי ומכניס את האחרים לתוך תחומי אני מאפשר לעצמי התרחבויות גדולות, וכשאני מרחיב את עצמי איתם ונכנס אל המקום שהם מפנים לי אצלם אני גדל גם כן. אבל אחרת.

ספריו –

- אלהים חזר, 2004
- לנצח את היטלר, 2007
- פרשת השבוע: בלשון בני אדם 2009
- אבישג 2011

חטא שמוליד מלכות

תמר עיני להמן – בוגרת מכון ישראלי לאנליזה קבוצתית

פרשות וישב, מקץ, ויגש, ויחי הן ללא ספק הפרשות של יוסף. אלו הפרשות הסוערות והמרגשות ביותר בספר בראשית. הסיפור המקראי מביא בפנינו אמת עירומה וכואבת שפורשת בגלוי את "החומרים" האנושיים מהם אנו עשויים. זהו סיפור על משפחה (הקבוצה שממנה יצמח עם) אנושית סבוכה ומורכבת, הכרוך באשמה, קנאה, העדפה, שעירות לעזאזל, רצון לנקמה, בושה, אובדן, דאגה, פחד, הפתעה אהבה ורצון לסלוח.

אבל בתוך כל אלו נשכחת אישה מדהימה, אמיצה ונוגעת ללב ושמה תמר, וסיפורה קשור קשר הדוק גם למסעו של יוסף. ומכיוון שהיא התמר הראשונה, ואני קרויה בשמה, יש לי יחס מיוחד אליה. הפעם אני רוצה להעניק לה את הכבוד הראוי. סיפורה של תמר, בפרק ל"ח, מופיע אחרי סיפור מכירתו של יוסף, ולפני סיפור הצלחתו הראשונה של יוסף בבית פוטיפר. בשלב זה יוסף שרוי ב**חשיכה**, בתחילה בבור, ואח"כ בידיים זרות ומנוכרות, ויש לשער מפוחד עד מוות, בודד וכאוב ולא יודע אנה מועדים חייו. תמר, אישה זרה, מואביה, שלמעשה אסורה לעבריים. אף היא שרויה ב**חשיכה**. שני בניו של יהודה שניתנו לה מתו, והיא נדונה לחכות עד אין קץ לאח הקטן שיגדל. בתקופה זו, היה זה הסיכוי היחיד עברה להקים בית וללדת ילדים. יהודה, חמיה, כנראה במודע, אולי כדי להגן על בנו שלא ימות אף הוא, **שכח** אותה. האם הזרות שלה איימה? האם היא הייתה מראה כואבת לאובדן? אולי היה בה משהו עוצמתי מידי, יפה מידי, רוצה מידי?

תמר נאלצת לקבל את הדין חסר הפשר של היותה גלמודה וערירית ובלי לדעת אנה היא באה. יש להניח שאישה במעמדה לא הייתה יכולה למחות בגלוי ולצאת נגד דמות בעלת עוצמה כמו יהודה, בן בשבט הגדול והמיוחס של יעקב. קל ופשוט היה ל**שכוח** אותה, ולהתעלם מסבלה. באומץ לב, חסר תקדים, תמר לוקחת בעלות על החלום שלה, אם לא זוגיות, אז לפחות ילדים. היא עשתה צעד שהיה עלול לסכן אותה בחייה, התחפשה לזונה, והרתה ליהודה שהספיק להתאלמן. היא עשתה זאת בחוכמה, לא לפני שלקחה ממנו סימנים שיוכיחו כי הרתה לו.

תמר הייתה צריכה לרדת לבור חשוך ושפל כדי להשיג את החלום האנושי שלה – להיות אם. מרגש ביותר שיהודה, האיש שיכול היה להעלות אותה למוקד הבין, העז לראותה מקרוב, ואמר באומץ לב לסביבתו השמרנית: "צדקה ממני". תמר הזרה, הנוכריה, האסורה, העזה להשמיע את קולה האחר בקהילה דרך צעד מרחיק לכת. תמר זו ילדה בסופו של דבר תאומים, שמאחד מהם, פרץ, נולד לבסוף דוד מלך ישראל. סיפור זה חושף בפנינו הבנה ולמידה מצמררת- המלכות העתידי של עם ישראל נולדה מחטא, מגילוי עריות וזנות.

מנהיגות נוספת שצמחה מחטאים היא מנהיגותו של יוסף. יעקב העדיף באופן בוטה ועיוור את יוסף, יוסף הוציא דיבה על אחיו, ואחיו לא יכלו להכיל את שונותו ולא את הקנאה שלהם ביכולות שכנראה זיהו בו אך לא ממש רצו לראות, עד כדי אכזריות. "טרוף טורף יוסף". הקלפים נטרפו! השגרה הופרה, משהו דרמטי היה צריך לקרות כדי שהאחים, יעקב ויוסף יקלפו עוד שכבות וכירו עוד חלקים בתוכם. יוסף למד את עצמו דרך מורדות ועליות שלא היה חווה לו היה נשאר ילד התפנוקים, הוא החל לקחת בעלות ואחריות על חלומותיו ועל חלומותיהם של אחרים, ולא רק לספר חלומות ללא שליטה. כך, יצא מהחשיכה ומהשיכחה (מהבור ומהכלא במצרים), לעבר מנהיגות רבת עוצמה ובלתי נשכחת שנתנה מקום גם לבכי ורוך.

אני מוצאת שהפרשות הללו מספרות שהחטא הגדול מכולם הוא חטא העיוורון וההתעלמות שמתדרדר במהירות לאכזריות. אך מעבר לכך הן מבקשות לחשוף רובד נוסף ועמוק. מתוך החשיכה מהכאוס, מהעדר הפשר, מחוסר ידיעה, מהתוהו, עשוי להתבהר משהו. לבהירות הצלולה והקורנת הזו יש כנראה עוצמה מיוחדת שהשפעתה נוכחת ונמשכת במרחבי הזמן. החטא מוביל לערעור, לטלטלה, אך אם מצליחים לא ללכת לאיבוד או לשקוע בתוכו, אולי ניתן לראות משהו אחר מתוכו, משהו נוסף, שלא יכול להראות או להתממש בתוך מסלול של חיים מהוגנים, יציבים, בעלי מסגרת ברורה. לפעמים נולדת דרכו איזו הבנה פורצת דרך, איזו יכולת כמוסה, איזה כוח עלום, או צליל חרישי שקולו ישמע מסוף העולם ועד סופו.

מאחלת לנו חג שיאיר מקומות של חשיכה ושכחה.

ואסיים עם שיר שכתבתי על תמר.

"... ותתעלף ותשכב בפתח עינים אשר על דרך תמננה כי ראתה כי גדל שלה והוא לא נתנה לו לאשה...
ותאמר אם תתן ערבון... חתמך ופתילך ומטף... ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני..." (בראשית ל"ח)

בְּפֶתַח עֵינִים

מִבֶּט רֵעֵב שְׁלֵךְ

דְּמַעוֹת וּפְתִילִים

רְקוּמִים שְׁתִי וְעָרֵב

זְמַן שְׁנַעֲזֹב

יוֹם וְעוֹד יוֹם.

נְכַרְיָה לְהַזוֹת מַלְכוּת

הַיּוֹה בּוֹעֵר בֵּין רַגְלֵיךָ

צוֹדְקָת

צוֹדְקָת

צוֹדְקָת

בְּתוֹכְכִי הִתְשַׁכָּה

אֵלֶיךָ

תִּמְרַע עֵינֵי לְהִמָּן